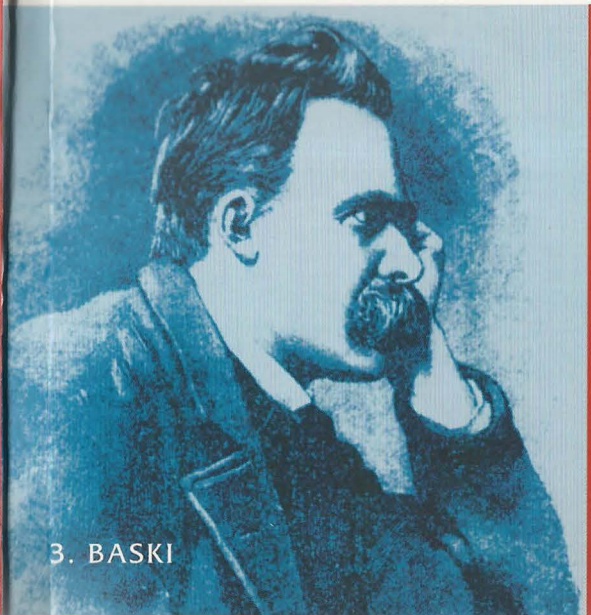
Friedrich Nietzsche

Dionyssos Dithyrambosları

SAY

FRIEDRICH NIETZSCHE

Dionyssos Dithyrambosları

3. BASKI

14

BÜTÜN YAPITLARI

SAY

DIONYSSOS DİTHYRAMBOSLARI

Friedrich (Wilhelm) Nietzsche

(d. 15 Ekim 1844, Röcken – ö. 25 Ağustos 1900, Weimar, Almanya)

Alman asıllı İsviçreli filozof, ilkçağ uzmanı, kültür eleştirmeni ve şair. Babası da, dedesi de papaz olan Nietzsche, klasik öğrenimini ünlü din okulu Schulpforta'da yaptı. 1869'da Basel Üniversitesi klasik filoloji profesörlüğüne atandı. Nietzsche, eski metinlerin okunmasından kaynaklanan felsefi sorunlara açık tutumuyla zaman içinde öbür filologlardan ayrıldı. Özellikle trajedi konusunda, Yunanlılarda sanatla dinin ve sanatla sitenin birliğini kavramak gerektiğini gösterdi. Ocak 1872'de yayımlanan ve Yunanlıların Dionyssosçu yanını ilk kez ortaya koyan *Müziğin Ruhundan Tragedyanın Doğuşu* adlı ilk yapıtı, onun Alman filoloji çevrelerince dışlanmasına yol açtı. Yapıt, özgün karakteri ve özellikle yazarın, çağdaş kültüre ilişkin sorunlar üzerindeki kişisel görüşleriyle sarsıcı bir nitelik taşıyordu. Yapıtta filolog, giderek bir estetikçi, hatta bir filozof ve bir ahir zaman peygamberi halini alıyordu.

1874'ten itibaren Nietzsche, sürekli baş ağrılarından yakınmaya başladı. Aynı yıl, iki yıllığına fakültesinin dekanlığına atandı. Mayıs 1879'da sağlık nedenleriyle istifa etmek zorunda kaldı. Bundan böyle, on yıllık öğretim görevinden dolayı kendisine bağlanan emekli aylığı ile kanton yönetiminin bağışları tek geçim kaynağını oluşturdu. *Menschliches, Allzumenschliches* (İnsanca, Pek İnsanca) adlı yapıtının ilk iki cildini tamamladı. 1873-1876 arasında *Unzeitgemaesse Betrachtungen* (Çağa Aykırı Düşünceler) adlı dört ciltlik yapıtını yayımladı. Daha sonra yaşamı, bir kentten öbürüne göçmekle geçti; Marienbad, Rapallo, Roma, Nice, Venedik, Torino, Sils-Maria. Yapıtlarını bu göçebeliği sırasında yazdı. Wagner'le olan dostluğu, bestecinin *Menschliches, Allzumenschliches*'in ilk cildini, filozofun da *Parsifal*'i yerinesi üzerine son buldu (1878). Tüm aldatmacaları açığa vurmak ve tüm önyargıları yıkmak isteyen Nietzsche, 1881'de *Morgenröte*'yi (Tan Kızıllığı), 1881-87'de *Die fröhliche Wissenschaft*'ı (Şen Bilim), 1883'te *Also sprach Zarathustra*'nın (Böyle Buyurdu Zerdüşt) ilk bölümünü yayımladı. 1885'e kadar bu sonuncu yapıtını yazmaya devam etti. 1886'da *Jenseits von Gut und Böse* (İyinin ve Kötünün Ötesinde), 1887'de de *Zur Genealogie der Moral*'i (Ahlakın Soykütüğü Üstüne) yazdı ve yayımladı. 1888'de *Götzen-Dämmerung*'u (Putların Alacakaranlığı, kitap ertesi yıl basıldı), *Der Fall Wagner* (Wagner Olayı, Eylül 1888'de basıldı) ve *Der Antichrist*'i (Deccal, 1888'de basıldı) yayımcıya gönderdi. 1889'da, Torino'nun bir sokağında aniden yere yıkıldı. Jena'da hastaneye yatırıldı. Önce annesi onu yanına aldı, sonra kız kardeşi Elisabeth Förster-Nietzsche, kardeşini Weimar'daki evine götürdü. Nietzsche, yaşamının sonuna kadar hiç konuşmadı. Yalnız zaman zaman zekâ belirtileri gösterdi. 1888'de *Nietzsche contra Wagner* (Nietzs-

che Wagner'e Karşı); 1888'de *Ecce Homo* adlı yapıtları yayımlandı. 1886'dan beri yazmakta olduğunu arkadaşlarına söylediği *Der Wille zur Macht* (Güç İstenci) adlı yapıtından taslaklar, aforizmalar ve parçalar kalmıştır.

Nietzsche'nin özgün yanı, Batı uygarlığının temel felsefi sorunlarını köktenci bir kuşkuyla ele almasıdır. Nietzsche, bilginin (bilim), varlığın (Batı'ya özgü apaçık hakikatler) ve nihayet eylemin (ahlak ve siyaset) yeniden sorun haline getirilmesine olanak sağladı. Kantçı eleştirinin sonucunu daha ilerilere vardıran Nietzscheci eleştiri, giderek Kantçı eleştirinin kendisine yöneldi; aklın sözde önsel kategorilerini kabul etmeyerek bunların, bedensel ve sosyoekonomik kökenli, salt 'yaşamsal' zorunluluklardan başka bir şey olmadığını ileri sürdü. Nietzsche, bilimsel hakikat de dahil olmak üzere, her türlü hakikatin içyüzünü ortaya çıkardı; insanın ayırt edici özelliği olan icat gücünü ve aynı zamanda yeniliğe karşı direnişini (yabancısı olduğu şeyi 'barbarca', kendi aklına uyduramadığı şeyi 'akıldışı' diye niteleyen o değil midir?) göstermeye çalıştı.

Nietzsche'den yoğun biçimde etkilenen düşünür ve sanatçılar arasında, edebiyat alanında Thomas Mann, Hermann Hesse, André Gide, D. H. Lawrence, Rainer Maria Rilke ve William Butler Yeats; felsefe alanında Max Scheler, Karl Jaspers, Michel Foucault sayılabilir. Psikoloji alanında ise başta Sigmund Freud olmak üzere Alfred Adler ve Carl G. Jung, birçok görüşünü Nietzsche'ye borçlu olduklarını belirtirler.

Başlıca Yapıtları:

Müziğin Ruhundan Tragedyanın Doğuşu (Die Geburt der Tragödie aus dem Geiste der Musik, 1872,); *David Strauss, İtirafçı ve Yazar* (David Strauss, der Bekenner und der Schriftsteller, 1873); *Tarihin Yaşam İçin Yararı ve Yararsızlığı Üzerine* (Vom Nutzen und Nachteil der Historie für das Leben, 1874); *Eğitimci Olarak Schopenhauer* (Schopenhauer als Erzieher, 1874); *Richard Wagner Bayreuth'da* (Richard Wagner in Bayreuth, 1876); *İnsanca, Pek İnsanca* (Menschliches, Allzumenschliches, 1878); *Tan Kızıllığı* (Götzen-Daemmerung, 1881); *Şen Bilim* (Die fröhliche Wissenschaft, 1881-1887); *Böyle Buyurdu Zerdüşt - dört bölüm* (Also sprach Zarathustra, 1883-85); *İyinin ve Kötünün Ötesinde* (Jenseits von Gut und Böse, 1886); *Ahlakın Soykütüğü Üstüne* (Zur Genealogie der Moral, 1887); *Dionyssos Dithyrambosları* (Dionyssos-Dithyramben, 1888); *Wagner Olayı* (Der Fall Wagner, 1888); *Putların Alacakaranlığı* (Götzen-Daemerung, 1888); *Nietzsche Wagner'e Karşı* (Nietzsche contra Wagner, 1888); *Deccal* (Antichrist, 1888); *Ecce Homo* (Ecce Homo, 1888).

Say Yayınları Nietzsche Kitaplığı:

1) *Müziğin Ruhundan Tragedyanın Doğuşu;* 2) *Tarihin Yaşam İçin Yararı ve Yararsızlığı Üzerine;* 3) *Putların Alacakaranlığı;* 4) *Tan Kızıllığı;* 5) *İyinin ve Kötünün Ötesinde;* 6) *İnsanca, Pek İnsanca* (1. Kitap); 7) *Şen Bilim (Şiirler);* 8) *Wagner Olayı/Nietzsche Wagner'e Karşı;* 9) *Ahlakın Soykütüğü Üstüne;* 10) *Eğitimci Olarak Schopenhauer;* 11) *Ecce Homo* 12) *Yazılmamış Beş Kitap İçin Beş Önsöz-Yunanlıların Trajik Çağında Felsefe;* 13) *Richard Wagner Bayreuth'da;* 14) *Dionyssos Dithyrambosları,* 15) *Öğretim Kurumlarımızın Geleceği Üzerine;* 16) *Şen Bilim* (Ana Metin 1); 17) *Yunan Tragedyası Üzerine İki Konferans;* 18) *David Strauss-İtirafçı ve Yazar;* 19) *Böyle Buyurdu Zerdüşt;* 20) *Deccal;* 21) *İnsanca Pek İnsanca* (2. Kitap); 22) *Gezgin ile Gölgesi;* 23) *Güç İstenci.*

FRIEDRICH NIETZSCHE

Dionyssos Dithyrambosları

1884-1888

Almancadan çeviren:
Murat Batmankaya

say

Say Yayınları
Friedrich Nietzsche / Bütün Yapıtları 14

Dionyssos Dithyrambosları
Özgün Adı: *Dionyssos - Dithyramben*

ISBN 978-975-468-444-5
Sertifika No: 10962

Türkçe Yayın Hakları © Say Yayınları
Bu eserin tüm hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmaksızın kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopyalanamaz, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Yayın Yönetmeni: Aslı Kurtsoy Hısım
Almancadan Çeviren: Murat Batmankaya
Editör: Derya Önder
Sayfa Düzeni: Mehmet İlhan Kaya

Ön Kapak Resmi: *Friedrich Nietzsche*

Baskı: Kurtiş Matbaası
Fatih Sanayi Sitesi
No: 12/74 Topkapı/ İstanbul
Tel: (0212) 613 68 94

Sayın Kâmuran Şipal'e, gösterdiği ilgi ve verdiği destekten ötürü teşekkür ederiz.

1. baskı: Say Yayınları, İstanbul, 2003
2. baskı: Say Yayınları, İstanbul, 2006
3. baskı: Say Yayınları, İstanbul, 2010

Say Yayınları
Ankara Cad. 54/12 • TR-34410 Sirkeci-İstanbul
Telefon: (0212) 512 21 58 • Faks: (0212) 512 50 80
web: www.sayyayincilik.com
e-posta: sayyayinlari@ttmail.com

Genel Dağıtım: Say Dağıtım Ltd. Şti.
Ankara Cad. 54/4 • TR-34410 Sirkeci-İstanbul
Telefon: (0212) 528 17 54 • Faks: (0212) 512 50 80
e-posta: dagitim@saykitap.com
online satış: www.saykitap.com

İÇİNDEKİLER

YALNIZCA SOYTARI! YALNIZCA ŞAİR! 7

ÇÖLÜN KIZLARI ARASINDA 19

SON ARZU 49

CARİHALAR ARASINDA 53

İŞARET ATEŞİ 73

GÜNEŞ BATIYOR 81

ARIADNE'NİN YAKINMASI 87

ŞÖHRET ve EBEDİYET 101

KARÛN'UN FAKİRLİĞİ 113

NUR NARR! NUR DICHTER!

Bei abgehellter Luft,
wenn schon des Thau's Tröstung
zur Erde niederquillt,
unsichtbar, auch ungehört
— denn zartes Schuhwerk trägt
der Tröster Thau gleich allen Trostmilden —
gedenkst du da, gedenkst du, heisses Herz,
wie einst du durstetest,
nach himmlischen Thränen und Thaugeträufel
versengt und müde durstetest,
dieweil auf gelben Graspfaden
boshaft abendliche Sonnenblicke
durch schwarze Bäume um dich liefen
blendende Sonnen—Gluthblicke, schadenfrohe.

YALNIZCA SOYTARI! YALNIZCA ŞAİR!

Aydınlığı yitmiş havada,
ne zaman, çiyin tesellisi
düşse toprağa,
görülmeksizin, işitilmeksizin hatta
— yumuşacık pabuçlar giyer
teselli eden çiy, tüm müşfikler gibi —
hatırlarsın o vakit, hatırlarsın hararetli gönül,
nasıl susadığını, bir zamanlar,
semavi gözyaşları ve çiy damlalarından sonra
nasıl yanık ve yorgun susadığını,
otları sararmış patikada
gönlü kara akşam güneşinin nazarı
sıyrılıp kara ağaçlardan, dolaşırken üzerinde
güneşin parlak, harlı nazarı, eziyetten hoşlanan.

„Der Wahrheit Freier — du? so höhnten sie

nein! nur ein Dichter!
ein Thier, ein listiges, raubendes, schleichendes,
das lügen muss,
das wissentlich, willentlich lügen muss,
nach Beute lüstern,
bunt verlarvt,
sich selbst zur Larve,
sich selbst zur Beute,
das — der Wahrheit Freier?...
Nur Narr! Nur Dichter!
Nur Buntes redend,
aus Narrenlarven bunt herausredend,
herumsteigend auf lügnerischen Wortbrücken,
auf Lügen—Regenbogen
zwischen falschen Himmeln
herumschweifend, herumschleichend —
nur Narr! nur Dichter?...

"Hakikatle izdivaç talep eden — sen misin? diye sarakaya alırlardı

hayır! bir şair yalnızca!
bir hayvan, bir hilekâr, çapulcu, sürüngen
yalan söylemesi gereken,
yalan, kasten ve mahsus,
ganimet düşkünü,
güzelce, ama soluk yüzlü,
maskesini düşüren bizzat kendi
yağma edilen bizzat kendi
bu mu — hakikatle izdivaç talep eden?..
Yalnızca soytarı! Yalnızca şair!
Lafügüzâf,
karnaval maskaralığı söyledikleri,
yalancı söz köprülerine tırmanan,
yalandan ebemkuşağına
sahte gökler arasında
gizlice dolanıp duran, sürünüp duran —
yalnızca soytarı! yalnızca şair!..

D a s — der Wahrheit Freier?...
Nicht still, starr, glatt, kalt,
zum Bilde worden,
zur Gottes—Säule,
nicht aufgestellt vor Tempeln,
eines Gottes Thürwart:
nein! feindselig solchen Tugend—Standbildern,
in jeder Wildniss heimischer als in Tempeln,
voll Katzen—Muthwillens
durch jedes Fenster springend
husch! in jeden Zufall,
jedem Urwalde zuschnüffelnd,
dass du in Urwäldern
unter buntzottigen Raubthieren
sündlich gesund und schön und bunt liefest,
mit lüsternen Lefzen,
selig—höhnisch, selig—höllisch, selig—blutgierig,
raubend, schleichend, l ü g e n d liefest...

Bu mu— hakikatle izdivaç talep eden?..
Değil dingin, bükülmez, pürüzsüz, soğuk,
resmedilmemiş,
dönüşmemiş Tanrısal sütuna,
dikili değil, tapınaklara,
değil kapı kulu, Tanrıya:
hayır! düşman böylesi fazilet heykellerine,
evi gibi her yabanıl, tapınak nesine,
hıncahınç dolu kedi muzipliğiyle
zıplayıp her pencereden
hop! düşmekte her tesadüfün peşine,
almakta kokusunu her bakir ormanın,
sen ki bakir ormanlarda
kılları alacalı yırtıcı hayvanlar arasında
günahkârca sağlıklı ve zarif ve mütenevvi,
gezip durdun ihtiraslı ağzınla,
istihfaftan, iblislikten, hunharlıktan çakırkeyif,
eşkıyaca, sinsice yerde sürünerek, m a v a l okuyarak...

Oder dem Adler gleich, der lange,
lange starr in Abgründe blickt,
in s e i n e Abgründe...
— oh wie sie sich hier hinab,
hinunter, hinein,
in immer tiefere Tiefen ringeln! —
Dann,
plötzlich,
geraden Flugs
gezücken Zugs
auf L ä m m e r stossen,
jach hinab, heisshungrig,
nach Lämmern lüstern,
gram allen Lamms—Seelen,
grimmig gram Allem, was blickt
tugendhaft, schafmässig, krauswollig,
dumm, mit Lammsmilch—Wohlwollen...

Also
adlerhaft, pantherhaft
sind des Dichters Sehnsüchte,
sind d e i n e Sehnsüchte unter tausend Larven,
du Nurr! du Dichter!..

Yahut, kartal gibi, uzun,
uzun dik dik bakan uçuruma,
k e n d i uçurumuna...
— ah, nasıl inerler buradan aşağıya,
aşağıya, içerlere,
daima daha derine, döne döne! —
o vakit,
birdenbire
dümdüz bir uçuşla
ani bir hamleyle
k u z u l a r a çullanmak,
açlıktan tutuşarak, hurra üzerlerine
kuzulara teşne,
tüm kuzu beyinlilere lanet okuyarak,
hiddetle kahredip herkese,
faziletli, koyun gibi mutedil, kıvır kıvır
kuzu sütü hüsnüniyetiyle eblehleşenlere...

Hulasa
kartalvari, kaplanvaridir
hasreti şairin,
hasretini gizlemektedir bin surat,
seni soytarı! seni şair!..

Der du den Menschen schautest
so Gott als Schaf —,
den Gott zerreissen im Menschen
wie das Schaf im Menschen
und zerreissend lachen —

Das, das ist deine Seligkeit,
eines Panthers und Adlers Seligkeit,
eines Dichters und Narren Seligkeit!...

Bei abgehellter Luft,
wenn schon des Monds Sichel
grün zwischen Purpurröthen
und neidisch hinschleicht,
— dem Tage feind,
mit jedem Schritte heimlich
an Rosen—Hängematten
hinsichelnd, bis sie sinken,
nachtabwärts blass hinabsinken:

Sen ki bakarken insana,
Tanrı suretiyle koyun olarak —,
insandaki Tanrıyı paralamak
paralar gibi insandaki koyunu
ve paralarken gülmek —

Budur, budur senin mutluluğun,
budur kaplanın ve kartalın mutluluğu,
budur şairin ve soytarının mutluluğu!..

Aydınlığı yitmiş havada,
orak kılıklı ay
erguvaniler arasında yeşil
ve haset içinde, ilerlerken sinsi sinsi,
— gündüze düşman,
her adımda biraz daha biçerken
gül tarhlarını gizlice,
sararıp soldurana, çökertene dek,
gecenin felaketine gömene dek:

so sank ich selber einstmals
aus meinem Wahrheits—Wahnsinne,
aus meinen Tages—Sehnsüchten,
des Tages müde, krank vom Lichte,
— sank abwärts, abendwärts, schattenwärts,
von Einer Wahrheit
verbrannt und durstig
— gedenkst du noch, gedenkst du, heisses Herz,
wie da du durstetest? —
dass ich verbannt sei
von aller Wahrheit!
Nur Narr! Nur Dichter!...

ben de batmıştım bir kez öyle
hakikate divaneliğim yüzünden,
gündüz hasretim yüzünden,
günden yorgun, ışıktan huzursuz düşmüşken,
— aşağıya, akşama, gölgeye gömülü
bir hakikatten
yanmış ve susamış
— hatırlar mısın hâlâ, hatırlar mısın, hararetli gönül,
nasıl susadığını? —
bunu söylerken sürülmüşüm
her türlü hakikatten!
Yalnızca soytarı! Yalnızca şair!..

UNTER TÖCHTERN DES WÜSTE

I.

„Gehe nicht davon! sagte da der Wanderer, der sich den Schatten Zarathustras nannte, bleibe bei uns, — es möchte sonst uns die alte dumpfe Trübsal wieder anfallen.

Schon gab uns jener alte Zauberer von seinem Schlimmsten zum Besten, und siehe doch, der gute fromme Papst da hat Thränen in den Augen und sich ganz wieder aufs Meer der Schwermuth eingeschifft.

Diese Könige da mögen wohl vor uns noch gute Miene machen: hätten sie aber keine Zeugen, ich wette, auch bei ihnen fienge das böse Spiel wieder an,

— das böse Spiel der ziehenden Wolken, der feuchten Schwermuth, der verhängten Himmel, der gestohlenen Sonnen, der heulenden Herbstwinde,

— das böse Spiel unsres Heulens und Nothscheiens: bleibe bei uns, Zarathustra! Hier ist viel verborgenes Elend, das reden will, viel Abend, viel Wolke, viel dumpfe Luft!

ÇÖLÜN KIZLARI ARASINDA

I.

O vakit, "Gitme kal! dedi, kendine Zerdüşt'ün Gölgesi adını koyan seyyah, kal bizimle, — aksi takdirde, o eski, boğucu hüzün, çöker tekrar üzerimize.

Şu İhtiyar Büyücü, kendi fenalıklarının en iyisini bahşetti, bak işte, iyi, mutekit Papa, gözünde yaş, malihulyalara dalıp gitmiş yine.

Bırak şu Krallar, istedikleri kadar, hallerinden memnun gözüksünler, hoş bir çehre takınsınlar: tanıkları olmasaydı eğer, bahse girerim ki onlar da oynardı fenalık oyununu,

— sürüklenen bulutların, rutubetli karasevdaların, kapalı gökyüzünün, çalınmış güneşlerin, uluyan güz yellerinin fenalık oyununu,

— uğultularımızın, imdat feryatlarımızın fenalık oyununu: kal bizimle Zerdüşt! Burası dilegelmeyi arzulayan saklı sefilliklerle dolu, akşamla dolu, bulutla dolu, bunaltıcı havayla dolu!

Du nährtest uns mit starker Mannskost und kräftigen Sprüchen: lass es nicht zu, dass uns zum Nachtisch die weichlichen weiblichen Geister wieder anfallen!

Du allein machst die Luft um dich herum stark und klar! Fand ich je auf Erden so gute Luft als bei dir in deiner Höhle?

Vielerlei Länder sah ich doch, meine Nase lernte vielerlei Luft prüfen und abschätzen: aber bei dir schmecken meine Nüstern ihre grösste Lust!

Besledin bizi erkeklere has yiyeceklerle, cesaret veren sözlerinle: izin verme, ziyafet sonrası zayıf, kadınsı ruhların üzerimize çökmesine bir kez daha!

Sensin, tek başına, etrafımızdaki havayı sert ve berrak kılan! İnindeki kadar güzel havayı, şu yeryüzünde, nerede bulabilirim ki?

Ülke ülke gezip gördüm, öğrendi burnum pek çok havayı tecrübe ve takdir etmesini: lakin burun deliklerim, ancak yanındayken varıyor tadına, hazlarının en yücesine!

Es sei denn —, es sei denn —, oh vergieb eine alte Erinnerung! Vergieb mir ein altes Nachtisch—Lied, das ich einst unter Töchtern der Wüste dichtete.

Bei denen nämlich gab es gleich — gute helle morgenländische Luft; dort war ich am fernsten vom wolkigen feuchten schwermüthigen Alt—Europa!

Damals liebte ich solcherlei Morgenland—Mädchen und andres blaues Himmelreich, über dem keine Wolken und keine Gedanken hängen.

Ihr glaubt es nicht, wie artig sie dasassen, wenn sie nicht tanzten, tief, aber ohne Gedanken, wie kleine Geheimnisse, wie bebänderte Räthsel, wie Nachtisch—Nüsse —

bunt und fremd fürwahr! aber ohne Wolken: Räthsel, die sich rathen lassen: solchen Mädchen zu Liebe erdachte ich damals einen Nachtisch—Psalm."

Yalnız —, yalnız —, ah, affet eski bir hatırayı! Affet, çölün kızları arasında nazmettiğim, bir ziyafet sonrası türküsünü!

Nitekim onların etrafında da bulunmakta temiz, aydınlık şarkî hava; orada, en uzağındaydım, bulutlu, rutubetli, melankolik kadim Avrupa'nın!

O vakit, meftunuydum şarklı kızların ve bir başka severdim üzerinde hiçbir bulutun ve hiçbir fikrin sarkmadığı diğer mavi gökyüzü krallığını.

İnanmazdınız, nasıl da terbiyeli terbiyeli oturduklarına, raksetmezken, derin, ancak düşüncelerden uzak, minnacık sırlar gibi, kurdelelerle süslü muammalar gibi, ziyafet sonrası cevizleri gibi —

alacalı ve yabancı Allah için! lakin bulutsuz: bilinebilir muammalar: böylesi kızların hatırı için bir ziyafet sonrası mezmuru nazmetmiştim o vakit."

Also sprach der Wanderer, der sich den Schatten Zarathustras nannte; und ehe Jemand ihm antwortete, hatte er schon die Harfe des alten Zauberers ergriffen, die Beine gekreuzt und blickte gelassen und weise um sich: — mit den Nüstern aber zog er langsam und fragend die Luft ein, wie Einer, der in neuen Ländern eine neue Luft kostet. Endlich hob er mit einer Art Gebrüll zu singen an.

Böyle buyurdu Seyyah, kendine Zerdüşt'ün Gölgesi adını koyan; henüz biri yanıtlamamışken onu, yapıştı İhtiyar Büyücünün arpına, bağdaş kurup, istifini bozmadan etrafını bilgece süzdü: — lakin soludu havayı, burun delikleriyle usul usul ve sorarcasına, tadına bakar gibi yeni ülkelerde, yeni havaların. Nihayet başladı türküye, bir çeşit kükremeyle.

2.

Die Wüste wächst: weh dem, der Wüsten birgt...

2.

Çöl çoğalır: vay haline, içinde çöller saklayanın...

3.

Ha!
Feierlich!
ein würdiger Anfang!
afrikanisch feierlich!
eines Löwen würdig
oder eines moralischen Brüllaffen...
— aber Nichts für euch,
ihr allerliebsten Freundinnen,
zu deren Füssen mir,
einem Europäer unter Palmen,
zu sitzen vergönnt ist. Sela.

3.

Hey!
Merasimle yapılan!
layık bir başlangıç!
afrikalılara has bir merasim!
aslana layık
yahut ahlak vaizi bir maymuna[1]
— lakin size göre değil,
size, ey nur damlası kızlar,
dibinde oturmak ayaklarınızın,
palmiyeler altında bir Avrupalı olarak,
bana bağışlandı. Sela.[2]

1 "Brüllaffen", Alouattinae de denilen, şapkayı andıran uzun kılları bulunan bir maymun cinsi.. Bu maymunların erkekleri, kösnüyerek, gümbürtüyle bağırırlar. Sesleri çok uzaktan dahi işitilebilir niteliktedir. (Çev. n.)

2 "Sela", mezburlarda geçen, 'devamlı', 'sürekli', 'ara vermeden' anlamına gelen ve yalnız yazılı dilde kullanılan bir sözcüktür. Müzikte 'dur' anlamına gelmektedir. (Çev. n.)

Wunderbar wahrlich!
Da sitze ich nun,
der Wüste nahe und bereits
so ferne wieder der Wüste,
auch in nichts noch verwüstet:
nämlich hinabgeschluckt
von dieser kleinsten Oasis
— sie sperrte gerade gähnend
ihr liebliches Maul auf,
das wohlriechendste aller Mäulchen:
da fiel ich hinein,
hinab, hindurch — unter euch,
ihr allerliebsten Freundinnen! Sela.

Sahiden harika!
Oturuyorum işte, burada,
çöle yakın, ne ki uzağında
yine de, çölün,
dönüşmemiş halde, hiçbir bakımdan çöle,
yalayıp yutmuş zira beni
şu vahaların en küçüğü
— tam da o an açtı, esneyerek
o sevilesi ağzını,[3]
ağızlar içinde en rayihalısını:
düştüm bir anda içine,
aşağıya, ortasına — aranıza,
siz, ey latif kızlar! Sela.

3 Almancada "maul", ağız anlamına gelse dahi, daha çok hayvan çenesinin karşılığı olarak kullanılır. (Çev. n.)

Heil, Heil jenem Walfische,
wenn er also es seinem Gaste
wohlsein liess! — ihr versteht
meine gelehrte Anspielung?...
Heil seinem Bauche,
wenn es also
ein so lieblicher Oasis—Bauch war,
gleich diesem: was ich aber in Zweifel ziehe.
Dafür komme ich aus Europa,
das zweifelsüchtiger ist als alle Eheweibchen.
Möge Gott es bessern!
Amen!

Selam, selam olsun o balinaya,
madem ki ağırlarken misafirlerini
huzurlu kılmakta! — anladınız değil mi
bilgece imamı?..
Selam olsun karnına,
madem ki karnı,
bulunmaz bir vaha,
çöldeki vaha misali: gerçi bundan da şüpheliyim ya.
Bunun için geldim Avrupa'dan,
müptela, şüpheye, evli kadıncıkların hepsinden,
Tanrı ıslah etsin!
Amin!

Da sitze ich nun,
in dieser kleinsten Oasis,
einer Dattel gleich,
braun, durchsüsst, goldschwürig,
lüstern nach einem runden Mädchen—Maule,
mehr aber noch nach mädchenhaften
eiskalten schneeweissen schneidigen
Beiszähnen: nach denen nämlich
lechtzt das Herz allen heissen Datteln. Sela.

Oturuyorum işte, burada,
ortasında minnacık vahanın,
bir hurma gibi,
esmer, tatlı mı tatlı, altın kıvamında,
dudakları hokka bir kızın hasretiyle,
lakin biraz daha kızca
buz gibi soğuk, kar gibi beyaz, keskin mi keskin
öndişlerin hasretiyle: yarıp tutuşur işte buna
tüm olgun hurmaların yüreği. Sela.

Den genannten Südfrüchten
ähnlich, allzuähnlich
liege ich hier, von kleinen
Flügelkäfern
umtänzelt und umspielt,
insgleichen von noch kleineren
thörichteren boshafteren
Wünschen und Einfällen, —
umlagert von euch,
ihr stummen, ihr ahnungsvollen
Mädchen—Katzen
Dudu und Suleika
— u m s p h i n x t, dass ich in Ein Wort
viel Gefühle stopfe
(— vergebe mir Gott
diese Sprach—Sünde!...)
— sitze hier, die beste Luft schnüffelnd,
Paradieses—Luft wahrlich,
lichte leichte Luft, goldgestreifte,
so gute Luft nur je
vom Monde herabfiel,
sei es aus Zufall
oder geschah es aus Übermuthe?
wie die alten Dichter erzählen.
Ich Zweifler aber ziehe es in Zweifel,
dafür komme ich
aus Europa,
das zweifelsüchtiger ist als alle Eheweibchen.
Möge Gott es bessern!
Amen.

Bahsedilen güney meyveleri
gibi, birebir onlar gibi
uzanmışım şuracıkta, minnacık
kanatlı genç kızlar[4]
raksedip gerdan kırarlar etrafımda,
ondan daha minik,
daha alık, daha gönlü kara
arzular ve temenniler, —
kuşatılmış tarafınızca,
sizi dilsiz, sizi tasavvur zengini
kedi—kızlar
Dudu[5] ve Züleyha[6]
— S f e n s k l e kuşatılmış, bundan ötürü bir sözcüğe
bir sürü duygu tıkarak
(bağışla Tanrım
şu dille işlediğim günahları!..)
oturuyorum, teneffüs ede ede en temiz havayı
sahici cennet havasını,
parlak, yeğni bir hava, altın bezeli,
öyle temiz ki,
aydan düşmüş sanki,
tesadüf eseri mi acaba,
yahut küstahlık sonucu mu?
kadim şairlerin rivayet ettiği gibi.
Ancak ben, Şüpheci, şüpheliyim bundan da,
bunun için geldim
Avrupa'dan,
müptela, şüpheye, evli kadıncıkların hepsinden.
Tanrı ıslah etsin!
Amin.

4 Daha çok 'böcek' olarak bilinen "käfer"in bir anlamı da 'genç kız"dır; argoda 'piliç', 'çitlembik' gibi karşılıkları da vardır. Bu sözcük, dış görünümü açısından belirli bir güzelliği temsil eden 'Marienkäfer'den [uğur böceği] esinlenerek, 19. yüzyıldan sonra 'genç kız' anlamında da kullanılmaktadır. (Çev. n.)

5 Dudu: (Fars. Tûti, papağandan) Kadınlara verilen bir unvan; İhtiyar Ermeni kadını... 'Dudu dilli', çok konuşan, tatlı dilli kadın anlamına gelir; 'dudu burnu hotoz' eski İstanbul hanımları arasında moda olan bir baş süsleme çeşididir. Ayrıca, Sümerlerin büyük tanrısı NİN-Girsu'ya ait tapınağın başrahibi de 'dudu' olarak anılır. (Çev. n.)

6 Züleyha (Zeliha): Hz. Yusuf'u baştan çıkarmak isteyen kadın... Kuran'a göre Mısır vezirinin karısıdır. (Çev. n.)

Diese schönste Luft athmend,
mit Nüstern geschwellt gleich Bechern,
ohne Zukunft, ohne Erinnerungen,
so sitze ich hier, ihr
allerliebsten Freundinnen,
und sehe der Palme zu,
wie sie, einer Tänzerin gleich,
sich bieg und schmiegt und in der Hüfte wiegt
— man thut es mit, sieht man lange zu...
einer Tänzerin gleich, die, wie mir scheinen will,
zu lange schon, gefährlich lange
immer, immer nur auf einem Beinchen stand?
— da vergass sie darob, wie mir scheinen will,
das a n d r e Beinchen?
Vergebens wenigstens
suchte ich das vermisste
Zwillings—Kleinod
— nämlich das andre Beinchen —
in der heiligen Nähe
ihres allerliebsten, allerzierlichsten
Fächer—und Flatter—und Flitter—Röckchens.
Ja, wenn ihr mir, ihr schönen Freundinnen,
ganz glauben wollt:
sie hat es verloren...

Teneffüs ederek bu temiz havayı,
büyüdü burun deliklerim, oldu kudeyhe[7] eş,
istikbalsiz, hatırasız,
öylece oturuyorum, burada,
ey latif kızlar,
ve seyrediyorum palmiyeyi,
onun, bir rakkase gibi,
bel kırıp, boyun büküp, kalça atmalarını
— eşlik eder insan, fazla seyretmeyegörsün...
bir rakkase gibi, o, bana öyle geliyor ki,
hayli uzun, vehmedilecek kadar uzun
hep, hep t e k bacağı üzerinde dikilen?
— sanırım, hatırdan çıkmış gibi,
d i ğ e r bacağı?
Hiç değilse aradım,
beyhude de olsa, o noksanı
mücevherin ikizini
— d i ğ e r bacağı yani —
kutsal yakınında
o en sevilesi, en çıtı pıtı
pileli, nevheves, gösterişli eteklerinin.
Evet, ey güzel kızlar,
sahiden inanmak isterseniz bana:
kaybetmiş bacağını...

7 Kudeyh (a. i.): Kadehcik, küçük kadeh. (Çev. n.)

Hu! Hu! Hu! Hu! Hu!..
Es ist dahin,
auf ewig dahin,
das andre Beinchen!
Oh schade um dies liebliche andre Beinchen!
Wo — mag es wohl weilen und verlassen trauern,
dieses einsame Beinchen?
In Furcht vielleicht vor einem
grimmen gelben blondgelockten
Löwen—Unthiere? oder gar schon
abgenagt, abgeknabbert —
erbärmlich wehe! wehe! abgeknabbert! Sela.

Vah! Vah! Vah! Vah! Vah!..
Artık yok,
ebediyete değin yok,
diğer bacak!
Ah, yazık, sevgili diğer bacağa!
Nerede — gezinmekte mi acaba, yas mı tutmakta
o yalnız bacak?
Muhtemelen endişe içinde
bir karın ağrısı, sarışın, hafifmeşrep
aslan azmanının karşısında? yoksa şimdiden
kemirilmekte mi, kıtır kıtır yenmekte mi —
çok fena! heyhat! kıtır kıtır yenmekte! Sela.

Oh weint mir nicht,
weiche Herzen!
Weint mir nicht, ihr
Dattel—Herzen! Milch—Busen!
Ihr Süssholz—Herz—
Beutelchen!
Sei ein Mann, Suleika! Muth! Muth!
Weine nicht mehr,
bleiche Dudu!
— Oder sollte vielleicht
etwas Stärkendes, Herz—Stärkendes
hier am Platze sein?
ein gesalbter Spruch?
ein feierlicher Zuspruch?...

Ah, ağlamayın bana,
yufka yürekler!
Ağlamayın, siz
hurma yürekler! süt göğüsler!
Meyanköklü—yürek—
kesecikleri!
Erkek ol, Züleyha! Cesur! Yürekli!
Ağlama bundan gayrı,
solgun Dudu!
— Kim bilir belki de
cana can katan, teselli veren
bir şey mi uygun düşerdi buraya?
kutsanmış bir söz?
vakur bir teselli?

Ha!
Herauf, Würde!
Blase, blase wieder,
Blasebalg der Tugend!
Ha!
Noch Ein Mal brüllen,
moralisch brüllen,
als moralischer Löwe vor den Töchtern der Wüste brüllen!
— Denn Tugend—Geheul,
ihr allerliebtsten Mädchen,
ist mehr als alles
Europäer—Inbrunst, Europäer—Heisshunger!
Und da stehe ich schon,
als Europäer,
ich kann nicht anders, Gott helfe mir!
Amen!

Haydi!
Yüksel haysiyet!
Es gürle, üfür bir kez daha,
faziletin körüğü!
Ha!
Kükre bir kez daha,
ahlaken kükre, çölün kızları önünde, bir ahlaklı aslan olarak!
— Faziletli kükremeler zira,
ey nur damlası kızlar,
her şeyden çok
heyecanıdır Avrupalının, aşermesidir Avrupalının!
Nitekim dikilirim burada böylece,
bir Avrupalı olarak,
başka bir şey gelmez elimden, Tanrı yardımcım olsun![8]
Amin!

8 Martin Luther'in 1521'de söylediği söze gönderme. (Çev. n.)

* *
*

Die Wüste wächst: weh dem, der Wüsten birgt!
Stein knirscht an Stein, die Wüste schlingt und würgt.
Der ungeheure Tod blickt glühend braun
und k a u t, — sein Leben ist sein Kaun...

V e r g i s s n i c h t, M e n s c h, d e n W o l l u s t a u s g e l o h t:
d u — b i s t d e r S t e i n, d i e W ü s t e, b i s t d e r T o d...

* *
*

* *
*

Çöl çoğalır: vay haline, içinde çöl saklayanın...
Taş taşı kütürdetir, çöl afiyetle tıkınır, boğulur.
Dikip şevkten kararmış gözlerini muazzam ölüm
çiğner, çiğnemek hayatının ta kendidir...

Unutma insan, zevküsafa çukuruna düşmüş:
sensin — taş, çöl, ölüm sen...

* *
*

LETZTER WILLE

So sterben,
wie ich ihn einst sterben sah —,
den Freund, der Blitze und Blicke
göttlich in meine dunkle Jugend warf.
Muthwillig und tief,
in der Schlacht ein Tänzer —,

unter Kriegern der Heiterste,
unter Siegern der Schwerste,
auf seinem Schicksal ein Schicksal stehend,
hart, nachdenklich, vordenklich —:

SON ARZU

Öylesine ölmek,
bir zamanlar ölümünü gördüğüm gibi —,
O dost, Tanrısal şimşekler ve bakışlar
saçmakta karanlık gençliğime.
Munis bir yüreklilik ve derinlikle,
meydan muharebesinde rakkase —,

muharipler arasında en geniş gönüllüsü,
galipler arasında en müşkülü,
kaderin ötesinde bir kader gibi duran,
haşin, düşünceli, temkinli —:

erzitternd darob, d a s s er siegte,
jauchzend darüber, dass er s t e r b e n d siegte —:

befehlend, indem er starb
— und er befahl, dass man v e r n i c h t e...

So sterben,
wie ich ihn einst sterben sah:
siegend, v e r n i c h t e n d...

galip, titriyor bundan dolayı,
sevinç nidaları atıyor, ölüm halinde, yendim diye —:

hükmeder gibi, ölüm esnasında
— verdiği hüküm de, kişinin telef etmesi...

öylesine ölmek,
bir zamanlar ölümünü gördüğüm gibi:
muzaffer, telef ederek...

ZWISCHEN RAUBVÖGELN

Wer hier hinabwill,
wie schnell
schluckt den die Tiefe!
— Aber du, Zarathustra,
liebst den Abgrund noch,
thust der T a n n e es gleich? —

Die schlägt Wurzeln, wo
der Fels selbst schaudernd
zur Tiefe blickt —,
die zögert an Abgründen,
wo Alles rings
hinunter will:
zwischen der Ungeduld
wilden Gerölls, stürzenden Bachs
geduldig duldend, hart, schweigsam,
einsam...

CARİHALAR ARASINDA

Buradan aşağı inmeyi istemeye görsün biri,
o kadar hızlı
yutar onu derinlik!
— Lakin sen, Zerdüşt,
yine de seversin dipsizliği,
k ö k n a r da yapar benzer şeyi? —

Salmakta köklerini, nereye
bizzat kayaların dahi
endişeyle baktıkları derinliğe —,
tereddüt ederek durur uçurumlarda,
etraftaki her şeyin
düşmeye meylettiği (yerde):
tahammül sınırında
yabanıl taşları, dağ eteklerinin; hızla akan dere
ıstırap çekmekte sabırla, ciddi, ketum,
bir başına...

E i n s a m !
Wer wagte es auch,
hier Gast zu sein,
d i r Gast zu sein?...
Ein Raubvogel vielleicht:
der hängt sich wohl
dem standhaften Dulder
schadenfroh in's Haar,
mit irrem Gelächter,
einem Raubvogel—Gelächter...

Bir başına!
Kim cüret edebilir ki,
misafir olmaya, burada,
misafir olmayı sana?..
Bir cariha belki:
kendini hoşnut hissetse de
metanetinden ötürü mustaribin
tebelleş olmayı seven,
divane bir gülüşle,
carihaya has bir gülüşle...

W o z u so standhaft?
— höhnt er grausam:
man muss Flügel haben, wenn man den Abgrund liebt...
man muss nicht hängen bleiben,
wie du, Gehängter! —

Bu metanet n i y e ?
— diye sarakaya alır, zalimce:
kanatları olmalı kişinin, uçurumu seviyorsa eğer...
asılı kalmamalı,
senin gibi, Asılmış! —

Oh Zarathustra,
grausamster Nimrod!
Jüngst Jäger noch Gottes,
das Fangnetz aller Tugend,
der Pfeil des Bösen!
Jetzt —
von dir selber erjagt,
deine eigene Beute,
in dich selber eingebohrt…

Ah Zerdüşt,
zalim Nemrut!
Daha dün avcısıydın Tanrının dahi,
tuzağıydın tüm faziletlerin,
okuydun kötülüklerin!
Şimdi —
kendini avlayarak ele geçiren,
kendine av olan,
kendini kazan...

Jetzt—
einsam mit dir,
zweisam im eignen Wissen,
zwischen hunderd Spiegeln
vor dir selber falsch,
zwischen hunderd Erinnerungen
ungewiss,
an jeder Wunde müd,
an jedem Froste kalt,
in eignen Stricken gewürgt,
Selbstkenner!
Selbsthenker!

Şimdi —
bir başına seninle,
hususi vukfunla birlikte,
arasında yüzlerce aynanın,
sahte benliğinin karşısında,
arasında yüzlerce hatıranın
belirsiz,
her türlü yaradan bıkmış,
her türlü soğuktan üşümüş,
kendi ipine dolanmış,
kendi kendinin erbabı!
Kendi kendinin celladı!

Was bandest du dich
mit dem Strick deiner Weisheit?
Was locktest du dich
ins Paradies der alten Schlange?
Was schlichst du dich ein
in d i c h — in d i c h?...

Nedir seni böyle bağlayan
hikmetinin zünnarıyla?
Nedir seni böyle çeken
yaşlı yılanın cennetine?
Nedir uzlaştıran seni
k e n d i n l e — k e n d i n l e?..

Ein Kranker nun,
der an Schlangengift krank ist;
ein Gefangner nun,
der das härteste Loos zog:
im eignen Schachte
gebückt arbeitend,
in dich selber eingehöhlt,
dich selber angrabend,
unbehülflich,
steif,
ein Leichnam—,
von hundert Lasten überthürmt,
von dir überlastet,
ein W i s s e n d e r!
ein S e l b s t e r k e n n e r!
der w e i s e Zarathustra!...

Bundan böyle bir hastasın,
yılan zehriyle zehirlenmiş;
bir mahkûm bundan böyle,
en zorlu kaderi çekmiş:
kendi kuyusunda
iki büklüm çalışan,
kendi kendinin çukuruna gömülü,
kendi kendinin kuyusunu kazan,
hoyrat,
hantal,
bir ceset —
yüzlerce külfetle hıncahınç dolu,
tarafınca doldurulmuş,
bir Bilen!
bir kendi kendinin erbabı!
bir bilge Zerdüşt!..

Du suchtest die schwerste Last:
da fandest d u d i c h —,
du wirfst dich nicht ab von dir...

Lauernd,
kauernd,
Einer, der schon nicht mehr aufrecht steht!
Du verwächst mir noch mit deinem Grabe,
v e r w a c h s e n e r Geist!...

En ağır yükü aramıştın ya:
buldun işte, k e n d i n i —,
üzerinden atamadın kendini...

Gözetleyen,
diz büküp çömelen,[9]
artık ayakta duramayan biri!
Yapışmış gibisin sanki mezarına,
y e k v ü c u t olmuş gibisin tininle!..

9 "Kauernd", çömelmek, sinmek, pusmak anlamına gelen bir sözcüktür; bu sözcüğün İngilizce karşılığı olan "spuat" ise, söz konusu anlamlar dışında, bir de "bir yere izinsiz olarak yerleşmek; bir yerin sahibi olmaksızın o yerde oturmak, yaşamak; başkasının mülkünü ya da toprağını işgal eden kimse" anlamına da gelmektedir. (Çev. n.)

Und jüngst noch so stolz,
auf allen Stelzen deines Stolzes!
Jüngst noch der Einsiedler ohne Gott,
der Zweisiedler mit dem Teufel,
der scharlachne Prinz jedes Übermuths!...

Oysa gençken nasıl da mağrurdun,
üstündeydi gururun, uzun ve ince bacaklarının!
Tanrısız bir münzeviydin, daha dün,
bir münzevi, şeytanla birlik,
Kızıl[10] Prens'i her türlü küstahlığın!..

10 "Scharlachne ("Scharlach" [kökeni Fr. "scarlatine"]) erguvan rengi, kızıl anlamına gelir. (Çev. n.)

Jetzt —
zwischen zwei Nichtse
eingekrümmt,
ein Fragezeichen,
ein müdes Räthsel —
ein Räthsel für R a u b v ö g e l...

sie werden dich schon „lösen"
sie hungern schon nach deiner „Lösung"
sie flattern schon um dich, ihr Räthsel,
um dich, Gehenkter!..
Oh Zarathustra!..
S e l b s t k e n n e r!...
S e l b s t h e n k e r!...

Şimdi —
arasında iki Hiç'in
kıvranmakta,
bir soru işareti,
bir yorgun muamma —
carihalara özgü bir muamma...

kuşkusuz "çözecekler" seni
teşneler "çözümüne"
pır pır kanat çırpmaktalar etrafında, carihaların muamması
etrafında, Asılmışlar!..
Ah Zerdüşt!..
Kendi kendinin erbabı!..
Kendi kendinin celladı!..

DAS FEUERZEICHEN

Hier, wo zwischen Meeren die Insel wuchs,
ein Opferstein jäh hinaufgethürmt,
hier zündet sich unter schwarzen Himmel
Zarathustra seine Höhenfeuer an,
Feurzeichen für verschlange Schiffer,
Fragezeichen für Solche, die Antwort haben..

İŞARET ATEŞİ

Burada, yükseldiği yerde adanın, iki denizin arasından,
Sunak Taşı[11] gibi yükseldiği cihannümadan,
Tutuşturdu burada, kapkara[12] gökyüzünün altında
örf ve âdet ateşini[13] Zerdüşt,
işaret ateşini, yolunu şaşırmış gemicilere,
soru işareti, cevabı olanlara...

11 "Opferstein", dilimize "Sunak Taşı", "Kurban Taşı" olarak aktarılabilir; ancak "Muallak Taşı" da demek mümkün: Mesih-Deccal Savaşları'na yaptığı göndermeden ötürü; İsrafil'in bu taş üzerinde suru üfüreceği rivayet edildiğinden ötürü; Tanrının 'adalet kürsüsü' bu taş üzerinde kurulacağından ötürü; kâinatın kendisinden yaratılan bir kor olarak gösterilmesinden ötürü. (Çev. n.)

12 "Schwarz" sözcüğü, zaman zaman Arap, Habeş yahut "bir katolik kilisesini mensup" anlamlarına da gelir, ki Nietzsche'nin –özellikle Muallak Taşı bağlamında– böyle bir imada bulunması olasılık dahilindedir. (Çev. n.)

13 "Höhenfeuer" birebir çeviride "yüksek yangın/ ateş", "yüce yangın/ ateş" anlamlarına gelir; ancak "höhenfeuer"in başka bir karşılığı da "Brauchstumfeuer"dir. (Çev. n.)

Diese Flamme mit weisgrauem Bauche
— in kalte Fernen züngelt ihre Gier,
nach immer reineren Höhn biegt sie den Hals —
eine Schlange gerad aufgerichtet vor Ungeduld:
dieses Zeichen stellte ich vor mich hin.

Açık kurşuni karnıyla bu alev[14]
— bir tür doymazlıkla yalark buz gibi uzaklıkları,
büker boynunu, buz gibi[15] yücelere her daim —
bir yılan, dümdüz d· ğrulmuş, içi içine sığınayan:
bu işareti koyuyorum kendi önüme.

14 "Flamme", alev, şule, yalaza anlamlarının yanı sıra, sevgili anlamına da gelir. (Çev. n.)
15 "Rein"ın olası anlamlarından biri de budur. (Çev. n.)

Meine Seele selber ist diese Flamme,
Unersättlich nach neuen Fernen
lodert aufwärts, aufwärts ihre stille Gluth.

Ruhumun ta kendisidir bu alev,
açgözlü, yeni uzaklıklara
şulelenmiş yukarıya doğru, yukarıya suskun bir hararetle.

Was floh Zarathustra vor Thier und Menschen?
Was entlief er jäh allem festen Lande?
S e c h s Einsamkeiten kennt er schon —,
aber das Meer selbst war nicht genug ihm einsam,
die Insel liess ihn steigen, auf dem Berg wurde er zur Flamme,
nach einer s i e b e n t e n Einsamkeit
wirft er suchend jetzt die Angel über sein Haupt.

Verschlange Schiffer! Trümmer alter Sterne!
Ihr Meere der Zukunft! Unausgeforschte Himmel!
nach allem Einsamen werfe ich jetzt die Angel:
gebt Antwort auf die Ungeduld der Flamme,
fangt mir, dem Fischer auf hohen Bergen,
meine siebente l e t z t e Einsamkeit! — —

Neden kaçıp gitti, Zerdüşt, hayvandan ve insandan?
Niçin bırakıp gitti, böyle birdenbire, her türlü kara parçasını?
Çoktandır tanımaktaydı altı yalnızlığı —,
ancak yalnızlığına denizin yeterli değildi,
müsaade etti ada, tırmanınasına, tepede aleve dönüştü,
yedinci yalnızlığa
attı yoklayarak oltasını şimdi, başının üzerinden.

Yolunu şaşırmış gemiciler! Eski yıldız enkazları!
İstikbal denizleri! Keşfedilmemiş gökler!
atıyorum oltamı şimdi, tüm yalnızlara doğru:
sabırsızlığına alevin, bir cevap verin,
yakalayın bana, yüksek tepelerdeki balıkçıya
yedinci, sonuncu yalnızlığımı! — —

DIE SONNE SINKT

I.

Nicht lange durstest du noch,
verbranntes Herz!
Verheissung ist in der Luft,
aus unbekannten Mündern bläst mich's an
— die grosse Kühle kommt...

Meine Sonne stand heiss über mir im Mittage:
seid mir gegrüsst, dass ihr kommt
ihr plötzlichen Winde
ihr kühlen Geister des Nachmittags!

Die Luft geht fremd und rein.
Schielt nicht mit schiefem
Verführerblick
die Nacht mich an?...
Bleib stark, mein tapfres Herz!
Frag nicht: warum? —

GÜNEŞ BATIYOR

I.

Susamayacaksın artık daha fazla,
harlı gönül!
Havada umut var,
meçhul ağızlar üflüyorlar bana
— büyük serinlik geliyor...

Güneşim durur tepemde, öğle vakti, sıcak:
hoş geldiniz, ne iyi ettiniz
ey beklenilmeyen rüzgârlar
ey serin ruhları öğle sonrasının!

Hava değişmekte,[16] saflaşmakta.
Hafif şehla, hafif meyilli
fettan fettan
gece, bana mı bakmakta?..
Sıkı dur, cesur yüreğim!
Sorma hiç: niye? —

16 "Fremd gehen"in bir başka anlamı da 'aldatmak'tır. Bir erkeğin başka kadınlarla ilişki kurmasıdır. (Çev. n.)

2.

Tag meines Lebens!
die Sonne sinkt.
Schon steht die glatte
Fluth vergüldet.
Warm athmet der Fels:
schlief wohl zu Mittag
das Glück auf ihm seinen Mittagsschlaf?
In grünen Lichtern
spielt Glück noch der braune Abgrund herauf.

Tag meines Lebens!
gen Abend gehts!
Schon glüht dein Auge
halbgebrochen,
schon quillt deines Thaus
Thränengeträufel,
schon läuft still über weisse Meere
deiner Liebe Purpur,
deine letzte zögernde Seligkeit...

2.

Hayatımın gündüzü![17]
güneş batıyor,
şimdiden müzehhep duruyor
kaygan seyelan.
Dostluğu[18] solumada kaya:
üzerinde mi uyudu acaba
öğleuykusunu, saadet?
Yeşil ışıklar içinde
oynamakta saadet, ancak kenarında hâlâ karaca uçurumun.

Hayatımızın gündüzü!
akşam olmakta usul usul!
Çakmak çakmak olan gözlerinin
şimdiden kaçmış feri,
şimdiden akmakta, kabarmış çiyinin
gözyaşı, damla damla
şimdiden sakin sakin koşmakta beyaz denizler üzerinde
erguvani aşkın,
son tereddütlü mutluluğun...

17 'Tag", konuşma dilinde "Guten Tag"ın kısaltılmışı olarak kullanılır. Böyle bir okumada "Merhaba", pek sırıtmaz; ancak birebir çeviride doğru aktarım şöyle olmalıdır: "Günü benim hayatımın!" (Çev. n.)

18 "Warm" sözcüğü, kimi zaman, 'samimiyet' anlamına da gelir: "warm halten"in 'dostluğu korumak' anlamına geldiği gibi. (Çev. n.)

3.

Heiterkeit, güldene, komm!
du des Todes
heimlichster süssester Vorgenuss!
— Lief ich zu rasch meines Wegs?
Jetzt erst, wo der Fuss müde ward,
holt dein Blick mich noch ein,
holt dein G l ü c k mich noch ein.

Rigns nur Welle und Spiel.
Was je schwer war,
sank in blaue Vergessenheit,
müssig steht nun mein Kahn.
Sturm und Fahrt — wie verlernt er das!
Wunsch und Hoffen ertrank,
glatt liegt Seele und Meer.

Siebente Einsamkeit!
Nie empfand ich
Nähner mir süsse Sicherheit,
Wärmer der Sonne Blick.
— Glüht nicht das Eis meiner Gipfel noch?
Silbern, leicht, ein Fisch
schwimmt nun mein Nachen hinaus...

3.

Altuni tasasızlık, gel!
sensin, ölümün
en mahrem, en hoş ağız tadı!
— Çok mu hızlı koştum yolumda?
Ancak şimdi, derman kalmayınca ayaklarda,
arayıp buldu beni bakışların, bir kez daha,
arayıp buldu beni s a a d e t i n, bir kez daha.

Etrafında yalnızca dalga ve oyun.
Ne varsa ağır olan,
gömüldü masmavi nisyana,
beyhude duruyor artık kayığım.
Fırtına ile Seyahat — nasıl da unutuldular!
Arzu ile umut boğuldular,
upuzun yatıyor ruh ile deniz.

Yedinci yalnızlık!
Hiç kabul etmemiştim
cazibeli güvenliği bu kadar yakınımda,
sıcacık bakışlarını güneşin.
— zirvemdeki kar, parıldamıyor mu hâlâ?
Gümüşi, hafif, bir balık gibi
yüzmekte artık küçük sandalım açıklara doğru...

KLAGE DER ARIADNE

Wer wärmt mich, wer liebt mich noch?
Gebt heisse Hände!
gebt Herzens—Kohlenbecken!
Hingestreckt, schaudernd,
Halbtodtem gleich, dem man die Füsse wärmt,
geschüttelt ach! von enbekannten Fiebern,
zitternd vor spitzen eisigen Frostpfeilen,
von dir gejagt, Gedanke!
Unnennbarer! Verhüllter! Entsetzlicher!
Du Jäger hinter Wolken!
Darnieder geblizt von dir,
du höhnisch Auge, das mich aus Dunklem anblickt!
So liege ich,
biege mich, winde mich, gequält
von allen ewigen Martern,
getroffen
von dir, grausamster Jäger,
du unbekannter — G o t t ...

ARIADNE'NİN YAKINMASI

Kim ısıtır beni bir daha, kim sever?
Uzat sıcacık ellerini!
uzat gönül mangallarını!
Boylu boyunca uzanmış, ürperti içinde
Yarı ölüler gibi, ayakları ovuşturulan,
Sarsılmışım ah! bilmediğim bir yüksek ateşten ötürü
zangır zangır titrerken, buzdan oklarla
avlamışsın beni, düşünce!
Nitelendirilemez! Gizli kapaklı! Tüyler ürpertici!
Sen, bulutların ardındaki avcı!
Şimşeklerin yüzünden hasta düşmüşüm,
sen istihzalı göz, bana karanlık bakışlar atan!
Yatıyorum öylece,
kıvrılmış, iki büklüm, acısını çekmiş olarak
tüm ebedi ezaların,
vurulmuş olarak,
sayende, zalim avcı,
ey meçhul — T a n r ı...

Triff tiefer!
Triff Ein Mal noch!
Zerstich, zerbrich dies Herz!
Was soll dies Martern
mit zähnestumpfen Pfeilen?
Was blickst du wieder
der Menschen—Qual nicht müde,
mit schadenfrohen Götter—Blitz—Augen?
Nicht tödten willst du,
nur martern, martern?
Wozu — m i c h martern,
du schadenfroher unbekannter Gott?

Derine vur!
Vur bir kez daha!
İtip kakala, parçala bu yüreği!
Bu eza da neyin nesi
uçları körelmiş oklarla?
Neyi dikizliyorsun yine
yorgun düşmedin mi insana verdiğin ezadan,
eziyet etmekten haz alan Tanrı şimşeği gözlerle?
Öldürmek değil istediğin,
yalnızca zulüm, zulüm?
Maksadın ne — b e n i üzmek mi,
sen, eziyet etmekten haz alan meçhul Tanrı?

Haha!
Du schleichst heran
bei solcher Mitternacht?..
Was willst du?
Sprich!
Du drängst mich, drückst mich —
Ha! schon viel zu nahe!
Du hörst mich athmen,
du behorchst mein Herz,
du Eifersüchtiger!
— worauf doch eifersüchtig?
Weg! Weg!
wozu die Leiter?
willst du h i n e i n,
ins Herz, einsteigen,
in meine heimlichsten
Gedanken einsteigen?
Schamloser! Unbekannter! Dieb!
Was willst du dir erstehlen?
Was willst du dir erhorchen?
was willst du dir erfoltern,
du Folterer!
du — Henker—Gott!

Haha!
Gizlice sokuluyorsun, sürüne sürüne
böylesi bir geceyarısında?..
Nedir istediğin?
Konuş!
İtip kakıyorsun beni, sıkıp sıkıştırıyor —
Ha! yakınsın, hem de çok!
Duyuyorsun soluğumu,
kulak misafiri oluyorsun yüreğime,
sen, ey kıskanç!
— hal böyleyken kıskançlık niye?
Defol! El sürme!
Ne için bu merdiven?
girmek mi istiyorsun içeri,
tırmanmak yüreğime,
en mahrem
düşüncelerime tırmanmak?
Utanmaz! Meçhul! Hırsız!
Çalmak istediğin ne?
Duymak istediğin ne?
Yapmak istediğin eza ne,
ey zalim!
ey — Cellat—Tanrı!

Oder soll ich, dem Hunde gleich,
vor dir mich wälzen?
Hingebend, begeistert ausser mir
dir Liebe — zuwedeln?
Umsonst!
Stich weiter!
Grausamster Stachel!
Kein Hund — dein Wild nur bin ich,
grausamster Jäger!
deine stolzeste Gefangne,
du Räuber hinter Wolken...
Sprich endlich!
Du Blitz—Verhüllter! Unbekannter! sprich!
Was willst du, Wegelagerer, von — m i r?...

Yoksa, bir köpek gibi,
yuvarlanınam mı gerekiyor önünde?
Uzatıp patilerimi, kendimden geçerek
sevginle — kuyruk mu sallamalıyım?
Nafile!
İğnele habire!
Zalim diken!
Köpeğin değil — avının senin yalnızca,
zalim avcı!
senin en gururlu esirin,
bulutların ardındaki eşkıya...
Konuş artık!
Sen şimşeklerin ardına saklanan! Meçhul! konuş!
Ne istiyorsun, yol kesen haydut, b e n d e n ?..

Wie?
Lösegeld?
Was willst du Lösegelds?
Verlange Viel — das räth mein Stolz!
und rede kurz — das räth mein andrer Stolz!

Haha!
M i c h — willst du? mich?
mich — ganz?...

Haha!
Und marterst mich, Narr, der du bist,
zermarterst meinen Stolz?
Gieb L i e b e mir — wer wärmt mich noch?
wer liebt mich noch?
gieb heisse Hände,
gieb Herzens—Kohlenbecken,
gieb mir, der Einsamsten,
die Eis, ach! siebenfaches Eis
nach Feinden schmachten lehrt,
gieb, ja ergieb
grausamster Feind,
mir — d i c h!...

Ne?
Fidye mi?
Fidye olarak ne istiyorsun?
Fazla talepte bulun — bu okşar gururumu!
ve kısa kes — bu da okşar öteki gururumu!

Haha!
B e n i — mi istiyorsun? Beni?
beni — bir bütün olarak?..

Haha!
Zulmediyorsun ya, ey deli, zulmün,
kırıyor gururumu?
Bana s e v g i n i bağışla — başka kim ısıtır ki beni bir daha?
başka kim sever?
uzat sıcacık ellerini,
uzat gönül mangallarını,
uzat bana, yalnızların en yalnızına,
buz, ah! yedi kat buz
düşmanları özlemeyi öğreten,
uzat, evet, bağışla
zalim düşman,
bana — k e n d i n i!..

Davon!
Da floh er selber,
mein einziger Genoss,
mein grosser Feind,
mein Unbekannter,
mein Henker—Gott!...
Nein!
Komm zurück!
Mit allen deinen Martern!
All meine Thränen laufen
zu dir den Lauf
und meine letzte Herzensflamme
dir glüht sie auf.
Oh komm zurück,
mein unbekannter Gott! mein Schmerz!
mein letztes — Glück!...

Ein Blitz, Dionysos wird in smaragdener Schönheit sichtbar.

Bundan ötürü!
Kaçıyor bizzat kendisi,
benim biricik suç ortağım,
benim yüce düşmanım,
benim meçhulüm,
benim Cellat—Tanrım!..
Hayır!
Dön artık! —
kabulümsün tüm ezanla!
Gözyaşlarım boşalıyor
bu boşalış sana
ve yüreğimin son alevi
aydınlatıyor seni.
Lütfen, dön artık,
Benim Meçhul Tanrım! benim acım!
benim son — talihim!..

Bir şimşek çakar, Dionyssos zümrüt güzelliğiyle görünür.

Dionyssos:

Sei klug, Ariadne!...
Du hast kleine Ohren, du hast meine Ohren:
steck ein kluges Wort hinein! —
Muss man sich nicht erst hassen, wenn man sich lieben soll!..
Ich bin dein Labyrinth...

Dionyssos:

Akıllı ol, Ariadne!..
Küçük kulakların var senin, benim kulakların var sende:
zekice bir sözcük tık içine! —
Kişi sevecekse kendini, ilkin nefret etmek zorunda değil mi,
kendinden?..
Ben senin labirentinim...[19]

19 "Nietzsche, bize Ariadne'nin ne olduğunu asla söylemedi; belki de söyleyemedi. Ariadne, Labirent, Minotauros, Theseus ve Dionyssos, mitolojinin tüm sahası, gerçeğin son sırrını söylemek istediğinde bütün gizemli belirsizliğiyle tekrar tekrar sezdirildi: hakikat ölümdür veya sonunda ölümle bitecek bir tutkuyla arzulanan başka bir şeydir. [...] 'Ariadne', der Dionyssos, 'sen bir labirentsin, Theseus sende kayboldu, artık ipi de kalmadı. Minotauros tarafından yenmemek ona ne fayda sağlıyor ki? Şimdi onu yiyip bitiren şey Minotauros'tan daha beter.' Ariadne cevap verir: 'Bu benim Theseus'a son sevgim: Onu yok edeceğim.' [...] Ama bu bile Nietzsche'nin son sözü değildir. Daha ziyade Dionyssos yeni hakikat olur, Theseus 'absurd' hale, yani her ne pahasına olursa olsun hakikati arayan bir fanatik haline geldiğinde. Nietzsche, Theseus olarak, gerçekten de Ariadne'nin labirentinde kaybolur ama Dionyssos olarak, ölümün ve yaşamın ötesine geçer. Bu son bakış açısından, Ariadne'ye şöyle diyebilmektedir: 'Ben senin labirentinim...' Kaynak: Karl Jaspers, *Nietzsche, An Introduction to the Understanding of his Philosophical Activity*, Çev. Charles F. Wallraff, Frederick J. Schmitz, The Johns Hopkins University Press, 1997, s. 225-6. (Ed. n.)

RUHM UND EWIGKEIT

I.

Wie lange sitzest du schon
auf deinem Missgeschick?
Gieb Acht! du brütest mir noch
ein Ei,
ein Basilisken—Ei
aus deinem langen Jammer aus.

Was schleicht Zarathustra entlang dem Berge? —

Misstrauisch, geschwürig, düster,
ein langer Lauerer —,
aber plötzlich, ein Blitz,
hell, furchtbar, ein Schlag
gen Himmel aus dem Abgrund:
— dem Berge selber schüttelt sich
das Eingeweide...

ŞÖHRET ve EBEDİYET

I.

Daha ne kadar oturacaksın
üzerinde kara bahtının?
İhtiyatlı davran! kuluçkadasın hâlâ
bir yumurta,
bir yılan[20] yumurtası
çatlayacak, kopardığın vaveyladan ötürü.

Nedir kaçırdığı Zerdüşt'ün, dağ boyunca?—

Evhamlı, çıban döktüren, mağmum,
bir gözetleyen, uzun süre —,
lakin birdenbire, bir şimşek,
açık renk, pek çirkin, bir yılan
gökyüzü yerine, uçurumda yükselen:
— dağın bizzat kendisi sallıyor
alışaları...[21]

20 "Basilikan"in kökü, Yunanca 'Basileus', dur ve 'küçük kral' anlamına gelir. Bir 'basilisk', canavarvari bir yaratıktır, sarı bir yılandır, kimileyin de horoz, karakurbağası ve yılan karışımı bir tuhaf hayvan.. Rivayete göre, böyle bir hayvanın bir anlığına da olsa gözüne bakmak, anında ölüm için yeterli bir gerekçedir. Ayrıca bu hayvan zehirlidir ve zehir ancak dokunma yoluyla harekete geçer ya da etkisiz hale gelir. (Çev. n.)

21 Ahşa: 1) (En veya pek) korkunç, 2) Bağırsaklar, ciğer gibi şeyler, 3) Cihetler, mahaller, bölgeler. (Çev. n.)

Wo Hass und Blitzstrahl
Eins ward, ein F l u c h —,
auf den Bergen haust jetzt Zarathustra's Zorn,
eine Wetterwolke schleicht er seines Wegs,

Verkrieche sich, wer eine letzte Decke hat!
Ins Bett mit euch, ihr Zärtlinge!
Nun rollen Donner über die Gewölbe,
nun zittert, was Gebälk und Mauer ist,
nun zucken Blitze und schwefelgelbe Wahrheiten —
Zarathustra f l u c h t...

Nefret ile şimşek ışınlarının
bir olup, b e d d u a y a dönüştüğü yerde —,
dağların zirvesinde, ikamet etmekte, Zerdüşt'ün hiddeti,
bir şimşek bulutunu[22] takmış peşine sürüklüyor.

Sinsin bir yere, büzülüp saklansın, kimin varsa son bir damı!
Yatağa girsin sizinle, efemineler!
Şimdi gökgürültüleri yuvarlanıyor gökkubbeler üzerinde,
şimdi titriyor, taban kirişleri ve duvarlar
şimdi çakıyor şimşekler ve kükürt sarısı hakikatler —
Zerdüşt b e d d u a ediyor...

22 "Wetterwolke (Gewitterwolke)... "Gewitter", fırtına, burağan anlamlarına geldiği gibi, çekişme, kavga, gürültü gibi anlamları da vardır. (Çev. n.)

2.

Diese Münze, mit der
alle Welt bezahlt,
R u h m —,
mit Handschuhen fasse ich diese Münze an,
mit Ekel trete ich sie u n t e r mich.

W e r will bezahlt sein?
Die Käuflichen...
Wer f e i l steht, greift
mit fetten Händen
nach diesem Allerwelts—Blechklingklang Ruhm!

— W i l l s t du sie kaufen?
sie sind alle käuflich.
Aber biete Viel!
klingle mit vollem Beutel!
— du s t ä r k s t sie sonst,
du stärkst sonst ihre T u g e n d...

2.

Bu madeni para, bununla
bedel ödemekte tüm dünya,
Şöhret —,
eldivenle dokunabiliyorum ancak bu paraya,
tiksintiyle tepiniyorum üzerinde.

Bedelinin ödenmesini kim ister?
Satılıklar...
Her kim ki satılık, saldırır
yağlı elleriyle
gelmiş geçmiş tüm teneke tıngırtısı şöhrete!

— Satın almak ister misin?
hepsi satılık.
Lakin pahada ağır olsun!
çın çın etsin ağzına kadar dolu kese!
— aksi halde güçlendirirsin onları,
aksi halde güçlendirirsin faziletlerini...

Sie sind Alle tugendhaft.
Ruhm und Tugend — das reimt sich.
So lange die Welt lebt,
zahlt sie Tugend—Geplapper
mit Ruhm—Geklapper —,
die Welt l e b t von diesem Lärm...

Vor allen Tugendhaften
will ich schuldig sein,
schuldig heissen mit jeder grossen Schuld!
Vor allen Ruhms—Schalltrichtern
wird mein Ehrgeiz zum Wurm —,
unter Solchen gelüstet's mich,
der N i e d r i g s t e zu sein...

Diese Münze, mit der
alle Welt bezahlt,
R u h m —,
mit Handschuhen fasse ich diese Münze an,
mit Ekel trete ich sie u n t e r mich.

Onların hepsi faziletli.
Şöhret ve fazilet — nasıl da kafiyeli.
Yaşadığı müddetçe bu dünya,
fazilet laklakalarının bedelini
şöhret laklakasıyla öder —,
dünya, bu curcunayla yaşar...

Tüm faziletlilerin önünde
kabahatli olmak isterim,
her büyük suçun kabahatlisi!
Tüm şöhret borazancıları karşısında
solucana dönüştü ihtirasım —,
böyleleriyle olmak iştahlı kılıyor beni,
en aşağıda olmaya...

Bu madeni para, bununla
bedel ödemekte tüm dünya,
Şöhret —,
eldivenle dokunabiliyorum ancak bu paraya,
tiksintiyle tepiniyorum üzerinde.

3.

Still! —
Von grossen Dingen — ich s e h e Grosses! —
soll man schweigen
oder gross reden:
rede gross, meine entzückte Weisheit!

Ich sehe hinauf —
dort rollen Lichtmeere:
— oh Nacht, oh Schweigen, oh todtenstiller Lärm!..

Ich sehe ein Zeichen —,
aus fernsten Fernen
sinkt lagsam funkelnd ein Sternbild gegen mich..

3.

Sükûnet! —
Ulu şeylerin üzerinden — g ö r ü y o r u m Ululari! —
kişi ağzını sıkı tutmalı
yahut ulu konuşmalı:
ulu konuş, meftunu olduğum bilgeliğim!

Yücelere bakıyorum —
orada, ziya denizinde yalpa vurmakta:
— Ah gece, ah suskunluk, ah mevtaî bir sükûtun curcunası...

Bir alamet görüyorum —,
uzaktan daha da uzakta
ışıldayan bir takımyıldızı, ağır ağır iniyor, bana doğru...

4.

Höchtes Gestirn des Seins!
Ewiger Bildwerke Tafel!
Du kommst zu mir? —
Was Keiner erschaut hat,
deine stumme Schönheit, —
wie? sie flieht vor meinen Blicken nicht?

Schild der Nothwendigkeit!
Ewiger Bildwerke Tafel!
— aber du weisst es ja:
was Alle hassen,
was allein ich liebe,
dass du ewig bist!
dass du notwendig bist!
Meine Liebe entzündet
sich ewig nur an der Nothwendigkeit.

Schild der Nothwendigkeit!
Höchstes Gestirn des Seins!
— das kein Wunsch erreicht,
das kein Nein befleckt,
ewiges Ja des Sein's,
ewig bin ich dein Ja:
denn ich liebe dich, oh Ewigkeit! — —

4.

Mevcudiyetin en yüksek yıldızı!
Ebedi resim tuali!
Bana gelen s e n misin? —
Kimsenin bakmaya kıyamadığı
suskun güzelliğin, —
nasıl? güzelliğin kaçmıyor bakışlarımdan?

Zaruretin kalkanı!
Ebedi resim tuvali!
— lakin senin de bildiğin gibi:
herkesin nefret ettiği,
bir tek b e n i m sevdiğim,
senin e b e d i o l u ş u n d u r!
senin z a r u r i oluşundur!
Benim sevgim, tutuşturur
kendini ebedi bir tek zaruri hallerde.

Zaruretin kalkanı!
Mevcudiyetin en yüksek yıldızı!
— hiçbir arzunun ulaşamadığı,
hiçbir hayır'ın kirletemediği,
mevcudiyetin ebedi evet'i,
ebediyete değin evet'inim senin:
s e v i y o r u m s e n i z i r a, e y e b e d i y e t! — —

VON DER ARMUT DES REICHSTEN

Zehn Jahre dahin —,
kein Tropfen erreichte mich,
kein feuchter Wind, kein Thau der Liebe
— ein regenloses Land...
Nun bitte ich meine Weisheit,
nicht geizig zu werden in dieser Dürre:
ströme selber über, träufle selber Thau
sei selber Regen der vergilbten Wildniss!

Einst hiess ich die Wolken
fortgehn von meinen Bergen, —
einst sprach ich „mehr Licht, ihr Dunklen!"
Heut locke ich sie, dass sie kommen:
macht dunkel um micht mit euren Eutern!
— ich will euch melken,
ihr Kühe der Höhe!
Milchwarme Weisheit, süssen Thau der Liebe
ströme ich über das Land.

KARÛN'UN FAKİRLİĞİ

On yıldan bu yana —,
tek bir damla bile düşmedi üzerime,
ne nemli bir rüzgâr, ne de sevgi çiyi
— yağmur yoksulu bir toprak...
Bilgeliğim, rica ediyorum, şimdi,
bu çoraklıkta hasis olmaya hakkın yok:
çağlaya çağlaya ak kendi üstüne, çiy ol düş kendi kendine
yağmuru ol bizzat, sararıp solmuş işlenmemiş bozkırın!

Buralı bulutları vaktiyle
kovmuştum dağlarımdan, —
demiştim vaktiyle, "ışık, biraz daha ışık, ey karanlıklar!"
şimdi, gelsinler diye, ayartmaya çalışıyorum:
karanlık kılın etrafımı, memelerinizle!
— sağmak istiyorum sizi,
ey inekleri yücelerin!
Süt sıcağı bilgelik, cazibeli çiyini sevginin
saçıyorum toprağın üzerine.

Fort, fort, ihr Wahrheiten,
die ihr düster blickt!
Nicht will ich auf meinen Bergen
herbe ungeduldige Wahrheiten sehn.
Vom Lächeln vergüldet
nahe mir heut die Wahrheit,
von der Sonne gesüsst, von der Liebe gebräunt, —
eine r e i f e Wahrheit breche ich allein vom Baum.

Heut strecke ich die Hand aus
nach den Locken des Zufalls,
klug genug, den Zufall
einem Kinde gleich zu führen, zu überlisten.
Heut will ich gastfreundlich sein
gegen Unwillkommnes,
gegen das Schicksal selbst will ich nicht stachlicht sein
— Zarathustra ist kein Igel.

Gidin, kaybolun, ey hakikatler,
siz ey mahzun bakan!
İstemiyorum dağlarımda
kekre, katlanılmaz hakikatler görmek.
Kahkahalarla yaldızlanıp
bugün, biraz daha sokulsun yanıma hakikat,
güneşle şirinleşmiş, sevgiyle esmerleşmiş, —
bir başıma, o l g u n bir hakikat koparacağım ağaçtan.

Şimdi, uzatıyorum kollarımı
tesadüfün buklelerine doğru,
yeterince kurnazım, tesadüfü
bir çocuk gibi yönlendirip ona, madik atacak kadar.
Bugün, misafirperver olmak istiyorum
zamansız gelenlere dahi,
sivri dilli olmak istemiyorum, kaderin kendisine dahi,
— Zerdüşt değildir zira bir kirpi.

Meine Seele,
unersättlich mit ihrer Zunge,
an alle guten und schlimmen Dinge hat sie schon geleckt,
in jede Tiefe tauchte sie hinab.
Aber immer gleich dem Korke,
immer schwimmt sie wieder obenauf,
sie gaukelt wie Öl über braune Meere:
dieser Seele halber heisst man mich den Glücklichen.

Wer sind mir Vater und Mutter?
Ist nicht mir Vater Prinz Überfluss
und Mutter das stille Lachen?
Erzeugte nicht dieser Beiden Ehebund
mich Räthselthier,
mich Lichtunhold,
mich Verschwender aller Weisheit Zarathustra?

Ruhum benim,
doymak bilmez bir cesaretle yaladı diliyle,
iyi ve berbat olan her ne varsa,
daldı aşağıya, bulduğu her derinliğe.
Lakin, bir tıpa gibi,
yüzdü daima, suyun üstünde,
sallana sallana yayıldı esmer denize, yağ gibi:
bu ruh halimden dolayı, talihli koydular adımı.

Kimdir bana baba ve anne?
Baba değil bana Prens Bereket
ve anne değil sessiz kahkaha?
Bu çiftin izdivacı neticesinde doğmadım mı
ben, muamma hayvan,
ben, ışığın düşmanı,
ben, tüm bilgeliklerin mirasyedisi Zerdüşt?

Krank heute vor Zärtlichkeit,
ein Thauwind,
sitzt Zarathustra wartend, wartend auf seinen Bergen, —
im eignen Safte
süss geworden und gekocht,
unterhalb seines Gipfels,
unterhalb seines Eises,
müde und selig,
ein Schaffender an seinem siebenten Tag.

— Still!
Eine Wahrheit wandelt über mir
einer Wolke gleich, —
mit unsichtbaren Blitzen trifft sie mich.
Auf breiten langsamen Treppen
steigt ihr Glück zu mir:
komm, komm, geliebte Wahrheit!

Bugün, şefkatten hasta düşmüş,
bir çiy rüzgârı,
oturmuş bekliyor Zerdüşt, bekliyor dağlarının tepesinde, —
kendi özsuyuyla
tatlandırılmış, pişirilmiş,
altında zirvesinin,
altında buzunun,
yorgun ve bahtiyar,
yedinci günündeki bir yaratıcı.

— Sükûnet!
Bir hakikat dolanıyor üzerimde
bir bulut gibi, —
görünmez şimşeklerle vuruyor beni.
Geniş, ağır basamakların
üzerinde yükseliyor talihin bana doğru:
Gel, gel, sevgili hakikat!

— Still!
Meine Wahrheit ists!
Aus zögernden Augen,
aus sammtenen Schaudern
trifft mich ihr Blick,
lieblich, bös, ein Mädchenblick...
Sie errieth meines Glückes Grund,
sie errieth mich — ha! was sinnt sie aus? —
Purpurn lauert ein Drache
im Abgrunde ihres Mädchenblicks.

— Still! Meine Wahrheit redet! —

Wehe dir, Zarathustra!
Du siehst aus, wie Einer,
der Gold verschluckt hat:
man wird dir noch den Bauch aufschlitzen!...

Zu reich bist du,
du Verderber Vieler!
Zu Viele machst du neidisch,
zu Viele machst du arm...
Mir selber wirft dein Licht Schatten —,
es fröstelt mich: geh weg, du Reicher,
geh, Zarathustra, weg aus deiner Sonne!...

— Sükûnet!
Budur b e n i m hakikatim!
Mahcup gözlerden,
kadifemsi ürpertilerden
tanır beni bakışın,
sevecen, fena, körpe kız bakışı...
Saadetimin n e d e n i n i tahmin ediyor,
tahmin ediyor b e n i — ah! ne düşünüyor? —
Erguvani bir ejderha, pusuda
körpe kız bakışlarının uçurumunda.

— Sükûnet! Hakikatim k o n u ş u y o r! —

Yazıklar olsun sana, Zerdüşt!
Benziyorsun, tıpkı,
altın yutmuş birine:
karnını da yararlar senin daha!..

O kadar zenginsin ki,
mahvediyorsun pek çoğunu!
Pek çoğunu çatlatıyorsun hasedinden,
kılıyorsun pek çoğunu fakir...
beni dahi gölgelendiriyor ışığın —,
üşütüyor beni: defol git, ey Karûn,[23]
çek git, Zerdüşt, kaç güneşinden!..

23 Karûn: 1) Benî İsrâil'de zenginliğiyle meşhur olan bir insan, Krezüs. 2) [bu isimden kinaye olarak] çok zengin kimse. (Çev. n.)

Du möchtest schenken, wegschenken deinen Überfluss,
aber du selber bist der Überflüssigste!
Sei klug, du Reicher!
Verschenke dich selber erst, oh Zarathustra!

Zehn Jahnre dahin —,
und kein Tropfen erreichte dich?
Kein feuchter Wind? kein Thau der Liebe?
Aber wer sollte dich auch lieben,
du Überreicher?
Dein Glück macht rings trocken,
macht arm an Liebe
— ein regenlosses Land...

Hediye etmeyi arzuluyorsun, bağışlıyorsun fuzuli olanı,
lakin bizzat kendisisin fuzuli olanın!
Kurnaz ol, ey Karûn!
İlkin kendini hediye et, ey Zerdüşt!

On yıl geçti —,
ve ulaşmadı öyle mi, bir damla dahi sana?
Esmedi mi bir nebze nemli rüzgâr? düşmedi mi çiyi sevginin?
Lakin seni kim, niye sevsin ki,
ey Karûn?
Senin saadetin etrafını kurutuyor,
fakirleştiriyor sevgiyi
— yağmur yoksunu toprak...

Niemand dankt dir mehr,
du aber dankst Jedem,
der von dir nimmt:
daran erkenne ich dich,
du Überreicher,
du Ärmster aller Reichen!

Du opferst dich, dich quält dein Reichthum —,
du giebst dich ab,
du schonst dich nicht, du liebst dich nicht:
die grosse Qual zwingt dich allezeit,
die Qual übervoller Scheuern, übervollen Herzens —
aber Niemand dankt dir mehr...

Du musst ärmer werden,
weiser Unweiser!
willst du geliebt sein.
Man liebt nur die Leidenden,
man giebt Liebe nur dem Hungernden:
verschenke dich selber erst, oh Zarathustra!

— Ich bin deine Wahrheit...

Kimse müteşekkir değil sana,
ancak sen şükran duyuyorsun herkese,
senden bir şey alan herkese:
bu huyundan bilirim seni,
sen, ey Karûn,
sen, ey zenginlerin en fakiri!

Kurban ediyorsun kendini, ıstırap veriyor sana zenginliğin—,
vazgeçiyorsun kendinden,
bağışlamıyorsun kendini, sevmiyorsun kendini:
o büyük ıstırap zorluyor seni her daim,
hıncahınç dolu zahiri ambarın, hıncahınç dolu yüreğin —
lakin kimse müteşekkir değil sana...

Fakirleşmek zorundasın,
bilge cahil!
sevilmeyi arzuluyorsan.
Kişi yalnızca acı çekenleri sever,
kişi, yalnızca aç olanları sever:
ilkin kendini hediye et, ey Zerdüşt

— Ben senin hakikatinim...

DIONYSSOS DITHYRAMBOSLARI ÜZERİNE BİR NOT

Böyle Buyurdu Zerdüşt'ün 1891 basımı, altı *Dionyssos Dithyrambos* ("Carihalar Arasında", "İşaret Ateşi", "Son Arzu", "Kârun'un Fakirliği", "Güneş Batıyor" ve "Şöhret ve Ebediyet") ile ayrı bir başlık sayfası ve içindekiler kısmını içeriyordu. Ön kapağın içinde şöyle yazıyordu:

"Kitabın sonunda yer alan Dithyramboslar (1888 sonbaharı) bu Dördüncü Bölüme ek olarak değil ayrı bir basım olarak görülmelidir."

Kalan üç şiir ("Ariadne'nin Yakınması", "Sadece Soytarı! Sadece Şair!" ve "Çölün Kızları Arasında"), *Böyle Buyurdu Zerdüşt*'ün IV. Bölüm'ünde yer alanların sadece birer varyasyonlarıdır. "Şöhret ve Ebediyet" *Ecce Homo*'nun 1908'deki ilk basımının sonunda yayımlanmıştı ama artık *Dionyssos Dithyrambosları*'nın bir parçası sayılmaktadır.

Nietzsche, Ocak 1889'da geçirdiği rahatsızlık sırasında *Dionyssos Dithyrambosları*'nı Parnasse hareketinin öncülerinden Fransız şair, eleştirmen, romancı ve "Isoline"in —ilk 26 Aralık 1888'de Andre Messager (1853-1929) tarafından Paris'teki Renaissance Tiyatrosu'nda sahneye koyulan *Isoline* operettası için libretto— yazarı olan Catulle Mendes'e (1841-1909) ithaf ettiği bir yazı kaleme alır:

Turin, 1 Ocak 1889: Dionyssos Dithyrambosları için Catulle Mendes'e ithaf yazısı:

~~İki yayımlanmamış, altı~~, sekiz yayımlanmamış ~~ve~~ ve duyulmamış, ~~ölümsüz arkadaşına~~ arkadaşıma ve ~~satirine~~ satirime, Isoli-

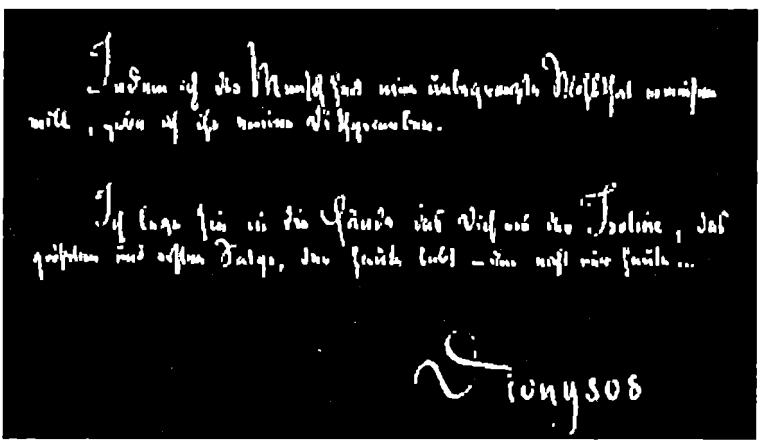
ne'nin şairine ~~ithaf edilmiş~~ sunulmuş: benim hediyemi insanoğluna sunabilir mi? ~~Eğer, nasıl ve ne zaman~~

Nietzsche ~~Caesar~~ Dionyssos
Turin 1 Ocak 1889

Turin, 1 Ocak 1889: Dionyssos Dithyrambosları için Catulle Mendes'e ithaf yazısı:

İnsana sınırsız bir şeref vermek, iyilik yapmak istediğim için, size, onlara dithyramboslarımı veriyorum: onları bugün yaşayan ilk ve en muhteşem satir olan, Isoline'nin şairinin ellerine koyuyorum.

Nietzsche. Dionyssos

Turin, 1 Ocak 1889: Dionyssos Dithyrambosları için Catulle Mendes'e ithaf yazısı:

İnsana sınırsız bir iyilik yapmak istediğim için, onlara dithyramboslarımı veriyorum.

Onları bugün —ve sadece bugün değil— yaşayan ilk ve en muhteşem satir olan, Isoline'in şairinin ellerine koyuyorum.

Dionyssos

Bundan böyle bir hasta,
yılan zehriyle zehirlenmiş;
bir mahkûm bundan böyle,
en zorlu kaderi çekmiş:
kendi kuyusunda
iki büklüm çalışan,
kendi kendinin çukuruna gömülü,
kendi kendinin kuyusunu kazan,
hoyrat,
hantal,
bir ceset,
yüzlerce külfetle tıka basa dolu,
kendiyle başı dertte,
bir Bilen!
bir kendi kendinin erbabı!
Bir bilge Zerdüşt!..

Friedrich Nietzsche

ISBN 978-975-468-444-5
9 789754 684445
SAY YAYINLARI

online satış:
www.saykitap.com

7,50 TL